

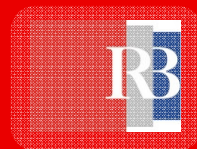
ČOVJEK

(od stanice do organizma)

PROTEOMIKA TUMORA PROSTATE

A. Horvatić, I. Dodig, M. Bujak, N. Šaban, M. Cindrić

Zavod za molekularnu medicinu, Laboratorij za sistemska biomedicinu

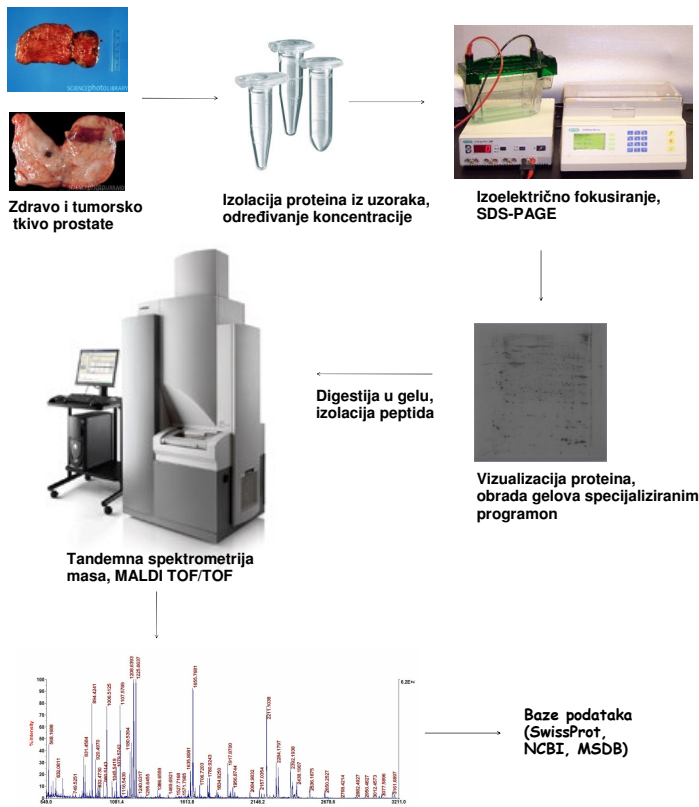
UVOD

Proteomika je znanstvena disciplina čija je svrha molekularna karakterizacija proteoma, tj. svih proteina u organizmu. Budući da se proteom mijenja kao odraz interakcije s genomom ili okolišem, proteomika je ključna u otkrivanju biomarkera, dijagnostičkih proteina koji ukazuju na pojavu bolesti, kao i mehanizma bolesti. Izrada diferencijalnog proteomskog profila zasniva se na analizi promjene ekspresije proteina u zdravim i bolesnim stanicama, tkivima ili tjelesnim tekućinama. Kako bi se postigla selektivna i osjetljiva analiza proteina u pojedinom istraživanom sustavu u proteomskim istraživanjima koriste se različite tehnike separacije i identifikacije proteina poput dvodimenzionalne gel elektroforeze (2-DE), tekućinske kromatografije, spektrometrije masa, te bioinformatike.

Cilj našeg istraživanja je otkrivanje novih biomarkera tumora prostate. Tumor prostate je drugi najčešći tip tumora u muškaraca, no ne spada u najčešće uzroke smrti (svega 3% umire od tumora prostate). Obzirom da su većina tumora spororastući tumori niskog stupnja zlućudnosti, stope preživljavanja ovise o fazi dijagnosticiranja. Otkrije li se tumor u ranom stadiju, postotak izlječenja doseže 98%. Tumor prostate je kompleksna i heterogena bolest, a spomenuta heterogenost predstavlja značajnu prepreku kod liječenja. Stoga je pravilna klasifikacija pacijenata, kao i identifikacija dijagnostičkih biomarkera vrlo važna za uspješno liječenje oboljelih.

EKSPERIMENT

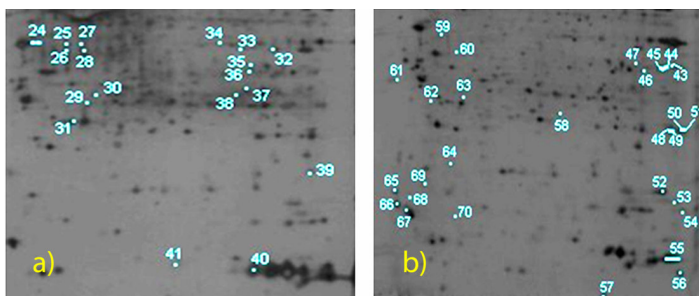
Zdravo i tumorsko tkivo prostate četiri pacijenta odstranjeno je za vrijeme operativnog zahvata, te pohranjeno u tekući dušik do daljne proteomske analize (Slika 1).

Slika 1. Tijek proteomske analize

REZULTATI

Međusobnom usporedbom proteomskih profila četiri pacijenta oboljelih od tumora prostate ustanovljeno je postojanje 54 diferencijalno eksprimirana proteina koji su identificirani pretragom baza podataka SwissProt, NCBI i MSDB (dio proteina prikazan u Tablici 1). Gelovi tipični za pojedinu skupinu (zdravo i tumorsko tkivo) prikazani su na Slici 2.

Slika 2. Diferencijalno eksprimirani proteini u a) zdravom i b) bolesnom tkivu.

Tablica 1. Proteini identificirani u tumorskom tkivu

Naziv proteina
antigen of the monoclonal antibody Ki-67
zinc finger protein 175
KARP-1-binding protein 1
beta-globin
FLJ00032 protein
zinc finger protein 160
smooth muscle myosin heavy chain
hypothetical protein, isoform CRA_c
immunoglobulin-like and fibronectin type III domain-containing protein 1
myosin
calmodulin
skeletal muscle, perinatal
transgelin variant
macrophin 1 isoform 2
microtubule-actin
crosslinking factor 1, isoform CRA_b
centrosomal protein 290kDa
human fibrinogen
titin

ZAKLJUČAK

Razlike u ekspresiji proteina bitne su za klasifikaciju pacijenata, kao i odabir terapije, te je poželjna analiza većeg broja pacijenata iste skupine. Daljnjim ispitivanjima neki od klastera proteina mogu poslužiti kao dijagnostički alat u praćenju mehanizma progresije bolesti, uz već postojeće metode određivanja PSA ili histopatologije.

ZAHVALA

Ovaj rad izrađen je pod mentorstvom dr. sc. Marija Cindrića u suradnji s A. Butorac, M. Solak Mekić, D. Rakom, G. Begalov, I. Šamijom i prof. dr. M. Šamijom, te uz financijsku potporu projekta Ministarstva Znanosti, obrazovanja i športa 098-0982464-2393 i projekta Fonda za zapošljavanje i razvoj RH 14V09809.A.